

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszajáró
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Szociáldemokrácia és földmiveseink.

Irta Kirschanek Ödön.

A magyar szociáldemokraták mint minden évben, úgy az idén is, husvét napján tartják évi kongresszusukat.

A kongresszusnak különös jelentőséget két körülmény ad.

Az egyik a magyar szociáldemokrácia most megjelent évi jelentése. Röviden végezhetünk vele. Semmiféle biztató jelenséggel nem tud beszámolni, csakis lehangoló eseményekkel. Ezek közül bizonyára a leghangosabb az a körülmény, hogy a vidéki párttagoknak, kiket a jelentés 20 ezerre tesz, csak egyharmada fizette meg a pártadót. Biz ez elég szomorú, mert ha nincs pénz, nincs agitáció, nincs fejlődés és nincs jövő. Amint az előre látható is volt. A magyar szociáldemokraták franciáskodnak, nekik nem kell sem Isten, sem vallás, nem haza és így a csődöt el nem kerülhetik. A német revizionistáktól pedig tanulni sem akarnak.

A másik körülmény, mely az idei kongresszusnak jelentőséget ad, az elsőből folyik. Mert ha pusztán ipari munkásokkal nem lehet magyar szociáldemokráciát csinálni, meg kell azt a magyar mezőgazdasági munkással és kis-

gazdával csinálni. Az idei kongresszuson tehát a szociálista agrárprogram lesz az az ütőkártya, mellyel a vezérek a csatát megnyerni gondolják. Más szóval egy kalap alá akarják hozni az ipari és agrárszociálistust. Mintha az utóbbival már kísérleteztek volna! — nyomot azonban a közéletben alig hagyott hátra.

Természetesen tudnunk kellene, mit is tartalmaz az a szociálista agrárprogram, melyet a kongresszus elé terjeszteni fognak. Az olvasó kíváncsiságát hamarosan kielégíthetjük. A program egyik része oly követeléseket tartalmaz, melyek minden tisztességes agrárprogramban benne vannak. Ez tehát nem agrár szociálistus, hanem agrarizmus. Ezekre a követelésekre a programnak azért volt szüksége, hogy a mezőgazdát magához édesgesíthesse. Csak hogy ennek a programnak a végrehajtását bízzák azokra, akik tudják, mi a mezőgazdaság és mik a földmivesek életfeltételei.

A program másik része szembe helyezkedik a földmivelés érdekeivel. Erre azért volt szükség, hogy az ipari szociálistákat el ne riassa a párttól. A többi között azt követelik, hogy a gabonavámok és állatvámok előröltessenek és

hogy az aratási sztrájk biztosíttassék. Mindenki tudja, hogy mit jelent ez a két dolog. Az első merkantilista követelés. A másik anarchizmus. Jobban sújtja azonban a földmives munkást, mint a gazdát. A munkaközvetítés mai tökéletes rendszere mellett a gazda úgy ahogy tud védekezni az aratásstrájk ellen, de a sztrájkoló földmives munkás elesik évi legkiadósabb jövedelmétől.

A szociáldemokraták tehát, amikor táborukba édesgetik a földmives munkásokat, ugyanakkor legnagyobb ellenségeik gyanánt mutatják be magukat. Különböző lehet, hogy ez nem is véletlen dolog. Bebel-ék mindig is bangoztatták, nekik csak proletárok kellene, kiknek nincs vesztési valójuk. Akinek már kis földcséke és házikója van, az már nem igazi szociáldemokrata. Reméljük, hogy a szociálista agrárprogram alkotói, köztük Ágoston Péter, nagyváradai jogtanár, a kongresszuson ezt a párttagoknak őszintén megfogják mondani.

Nem hisszük, hogy ez meg fog történni. Mert ahol a szociáldemokrácia eddig híveket toborzott, azt csak jelszavakkal tudta megtenni. Olyan jelszavakkal, melyeket a tömeg meg nem ért. Amint igazat mondott, a tömegre nem

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Oroszok nagyhete Jeruzsálemben.

Ha valamikor, úgy a nagyhét utolsó napjaiban és a husvét ünnepe az egész keresztény világ figyelme a jeruzsálemi szentélyek felé fordul, hol a világtörténelem legmeggrízőbb jelenetei, az Istenember keresztrefeszítése, sírbetetele és diadalmas feltámadása lejátszódtak. »Az ő sirja dicsőséges lesz« — írja már az ószövetségben Izaiás próféta. * Es valóban: ehhez a megdicsőült sirhoz, épp úgy, mint a keresztfa helyéhez a Kálvárián, ezren és ezren zarándokoltak és zarándokolnak el ma is, hogy csókjaikkal illessék, könyeikkel áztassák azon helyeket, amelyeken Jézus Krisztusnak vére folyt és holtteste pihent.

Eppen husvét tája (március és április hónapok) a legalkalmasabb idő Palesztina beutazására. Az esős időszak akkorra már elmúlt, a nagy hőség pedig még nem állt be. Ne csodálkozzunk tehát, ha husvét körül — főleg az oroszok — tömegesen keresik fel a szent sir templomát.

* 11, 10.

Jelen soraimban azon jelenetekről akarok szólni, amelyeknek színtere a szent sir temploma az oroszok nagyhetében. Előre bocsátom, hogy a jelenetek egyáltalán nem mondhatók épületeseknek. Általában, ha a szent sir látogatója maga nem hoz lelkeben mélységes érzelmeket, azokat Jeruzsálemben ugyan minél kevésbé fogja megtalálni.

Már nagycsütörtök délelőttjén a szent sir temploma előtt fekvő téren a görög pátriárka végzi a lábmosás szertartását. Persze nem hiányzik a kíváncsiak nagy tömege, kik már órákka! a szertartás megkezdése előtt ellepik a szűk utcákat és a teret. Néha megesik, hogy ugyanezre a napra esik a mohamedán zarándokok visszatérése a *Nebi Musa* nevű szentélyről, mely a Holtengertől nyugatra és Jerichotól délre terül el. A mohamedánok itt tisztelik Mózes sirját, *) és évről-évre, elzarándokolnak oda, éppen a keresztény husvét táján.

Nagypéntekről nem mondhatok semmi különöst; de a nagypéntekről nagyszombatra forduló éjjelt már nem egy zarándok a templomban tölti, hogy jelen lehessen nagyszombat

*) A történelmi lehetetlenség szer. beszökő, mert a biblia előadása szerint Mózes nem kelt át az ígért földjére, hanem a moabita vidéken, Nebo hegyén halt meg.

délutánján két óraker a szent tűz ünnepe. A keleti kereszténységnek minden képviselője mintha itt adna egymásnak találkát. A turisták rendszeren konzuláikhoz fordulnak, hogy a franciskánusok zárdájának karzatán helyet kapjanak; akinek ott nem jut helye a görögök katólikonjának rácsához húzódik. A rotundában még három-hölggyekkel is találkozhatni; a konzulátus révén csupán férfiak nyernek bebecsátást.

A szent sir templomának török őrsége csak nagynehézen tud rendet tartani és helyet szorítani a körmenetben résztvevő szakadár papság számára. A zarándokoknál több kis balyu van, mindegyikben 33 még meg nem gyújtott viaszgyertya. A körmenet megkerüli a szent sirt, a pátriárka belé a szent sir épületébe, melynek ajtáját utána bezárják. A papság künn imádkozik, a hívek pedig lesve várják a pillanatot, midőn a szent tűz, — melyről azt hiszik, hogy az égből szállt le, — kicsap a szent sir kápolnának egyik nyílásából. A nép ezt a lángot nem az arab *nár* szóval illeti, mely »tűz« jelent, hanem éppen az annak tulajdonított természetfölötti eredet miatt *nárnak*, »világosságnak« nevezi. Ebben a pillanatban vége minden fejelemnek, melyet eddig

Tavaszi és nyári cipőkülönlegességek

„KOBRAK“-nál

Helybeli és vidéki telefon: 847.

28

Rákóczi-ut 3.

igen tudott hatni. Ezeknek a soroknak az írója olyan községben gondolja a nép legfőbb ügyeit, ahol sok a kőbányamunkás, földmunkás és hajónépség, szóval oly elem, mely a szociáldemokrata eszméknek könnyen meghódítható. Mikor a szociáldemokrata pártszervezkedés országsszerte megindult, Csizmadia Sándort küldték ki a párt szervezésére. Nem tudom minek tulajdonítsam, de Csizmadia csak igazat mondott. A beszédnek természetesen nem is volt hatása. Mikor azután a pártvezér kivágta, hogy minden embernek dolgoznia kell, csak kapja meg munkájának tisztességes bérét, az egyik munkás emígyen szólal meg: — Hallod-e sógor, hát nekünk dolgozni kell! — hát akkor minek nekünk a cucilisták! És a pártvezér tíz percre reá azon vette észre magát, hogy csak nekünk beszél, akiket úgy sem akart meghódítani.

Az eset felette jellemző és tanulmányos.

Azért nem is hisszük, hogy a magyar szociáldemokráciának sikerülne a jelzett program alapján, földmiveseinket táborukba csalni. Csak igazat mondjanak. A kérdést felesleges tudományos alapra fektetni, mert minden diák tudja, hogy Marx tételei az ipari és nem a földmivelési termelésre vonatkoznak. Mindazok a következtetések tehát, melyek ezen tételekhez fűződnek, az iparra és nem a mezőgazdaságra vonatkoznak. Elég, ha a gyakorlati életet nézzük. El nem tagadható jelenség, hogy a mezőgazdasági kisüzemek folyton gyarapodnak és hogy a magyar földmives magánjogi felfogása sohasem tud majd megbarátkozni a szociálista felfogással, mely a magántulajdon birtoklás jogosultságát tagadja. Nálunk a földmivelési munkás magántulajdon szer-

zésére törekszik. Ennek hiába beszélünk Marx törvényeiről.

A szociálista kongresszuson átsikolhatunk, de figyelmeztessen minket a további tervszerű munka folytatására.

Két pénzüintézet fuziója.

A Biharmegyei Bank és a Központi Takarékpénztár egyesülnek.

Nagyvárad közgazdasági élete erős forrongásban van. Ugylátszik a régi nyomokat elhagyva, új ösvényekre lépett, amely az eddiginél szebb jövővel biztat. Nem abban látjuk a jövő fejlődését, hogy a pénzüintézetek egyre szaporodnak, hanem abban, hogy a meglévő, biztos alapokon fekvő nagyobb pénzüintézetek mindjobban kiterjesztik tevékenységüket az egyszerű hitel megnyitás és a betétek gyümölcsöztetésén kívül az ipari, kereskedelmi vállalatok létrehozására és finanszírozására.

Ez az egészséges törekvés azonban annál könnyebben vihető keresztül, minél hatalmasabb pénzüintézet lép erre a térre.

Az utóbbi időben tapasztalható részvénytőke emelések is ezt a célt kívánják szolgálni, viszont azonban felmerült az az eszme, hogy a meglévő pénzüintézetek fuzió által tömörülve, intenzívebb működést, eredményesebb tevékenységet fejthetnek ki.

Hónapok óta hírek keringenek a városban, hogy pénzüintézetek egyesülnek, de ezek közül kiválik különösen a *Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank* és a *Központi takarékpénztár* most már komoly jellegű fuziója. Mindkettő nagyon is számot tevő tényezője Nagyvárad pénzüintézetének és egész közgazdasági életének. Az előbbi egy hosszú, majdnem félszázados eredményes munka tekintetét vissza, míg az utóbbi rövidebb fennállása

dacára a legelső nagyváradai pénzüintézetek közé emelkedett modern, céltudatos pénzügyi elvei alapján és a kitűnő vezetés folytán. Ilyen auspiciumok mellett a két kiváló pénzüintézet fuziója nemcsak a részvényesek érdekeit mozditja elő, hanem messze kihatással lesz egész közgazdasági életünkre.

A fuzióra nézve a két pénzüintézet igazgatósága megállapodott abban, hogy a május havában egybehívandó rendkívüli közgyűléseiken az egyesülést fogják javasolni. Az egyesüléssel kapcsolatos egyéb intézkedéseket a két intézet igazgatósága ezután határozza meg véglegesen.

A fuzió alapján létrejövő hatalmas pénzüintézet *»Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részvénytársaság«* címet veszi fel. Az intézet az egyesülés után méltán sorakozik a vidék legelső pénzüintézetei között.

A Központi Takarékpénztár részvénytőkéje 4 millió korona, a Biharmegyei Kereskedelmi és Iparbank részvénytőkéje pedig 900,000 korona. A fuziónál kibocsátanak még 1400 darab újabb részvényt, 400 korona névértékkel s 470 korona árfolyamon, úgy, hogy ezáltal az egyesült új részvénytársaság alaptőkéje mintegy 10 millió korona lesz. Ez már oly hatalmas összeg, hogy minden fennakadás nélkül megvalósíthatja az egyesült pénzüintézet azokat a nagy ipari és kereskedelmi célokat, amelyeket maga elé tűzött.

Az intézet igazgatóságában és felügyelőbizottságában benne maradnak mindazok, akik jelenleg a két intézet igazgatói és felügyelői. A részvénytársaság elnökei *Markovits Antal* és *Zathureczky István*; igazgatósági elnökök *Reisman Mór* és dr. *Miskolczy Ferenc* lesznek. Az intézet vezérigazgatója pedig dr. *Popper Ákos* lesz, aki a Központi Takarékpénztárt oly rövid idő alatt magas színvonalra emelte s széles körű szaktudását, agilitását a megnövekedett tevékenységi körében még jobban tudja érvényesíteni.

Az egyesülés előtt álló két pénzüintézet váltó tőkéje 18 millió, betéteje 12 millió, folyószámla tőkéje 6 millió; tehát összesen mintegy 25—30 millió a két intézet kihitelezése. Az új intézet programja a Központi Takarékpénztár eddigi programja marad s főszólyt helyez az iparvállalatok finanszírozására, ami által egy szebb közgazdasági jövő alapját veti meg a két pénzüintézet fuziója.

is csak nagynehezen lehetett fentartani: vad diadalordítás hangzik fel; az ember szinte azt hinné, hogy elmebeteg közt van, de ne feledjük, hogy a keleti ember nem igen ért akár örömeinek, akár fájdalomának mérsékléséhez. A pátriárka kilép a szent sírból és most rettenetes tolongás veszi kezdetét: mindenki elsőnek akarja meggyújtani gyertyáját. Csak nagynehezen jut a főpap a templom kórusába, a katolikumba, mialatt szolgál, a kovások ostorcsapásokkal szorítanak utat a tömegben. A templomban már ezer és ezer gyertya ég és terjeszti füstjét. Mindebben ugyan minél kevesebb az áhitat, de tudnunk kell, hogy a görögök voltaképpen csak a szent sirt és a Kálváriát tekintik szent helynek, a templom többi részében inkább csak előcsarnokot vagy udvart látnak. De különben is, ne keressünk jámborságot azon szentföldi szakadár kalugyereknél, kiknek legnagyobb része tanulatlan és a szenteléshez is pénz árán jutott. A »legjámborabbak« feltépi ruhájokat és mellükre csepegtetik az égő gyertyák viaszát. Csak a török katonaság erélyességének köszönhető, hogy a borzasztó zürzavarban, tolongásban aránylag ritkán történik szerencsétlenség.

A szertartás befejezése után mindenki

haza siet, hogy égő szent gyertyájával meggyujtsa lakásának gyertyáit. Akárhány orosz zarándok égő lámpájában Oroszországba viszi a szent világosságot. Ezt azonban nem tartják szükségesnek; a legtöbb gyertyát nemsokára eloltják, mert feltogásuk szerint a szent tűznel meggyujtott gyertyának bele is szentséget kölcsönöz az új lángnak.

Nem sokkal épületesebb dolog, végignézni azt a körmenetet, melyet a nagyszombatról husvét vasárnapra virradó éjjelen tartanak a szent sir kápolnája előtt. Ezen a papág és a zarándokok nagy száma fáklyákkal vesz részt. *)

Fájdalom, ezek a szertartások éppen nem alkalmasak arra, hogy a résztvevőkben áhitatot keltsenek. E tekintetben bizony a katolikus zarándokokat sok csalódás éri. Persze, aki ott nem járt alig gondolná azt, hogy a legszentebb helyek a schizmatikus oroszok birtokában vannak, a katolikusoknak csak éppen a sarokban jut egy kis hely az Ur Jézus szent vérével áztatott földön. Ezen pedig nem lehet változtatni mindaddig, míg a Szentföld a török birodalomhoz tartozik.

*) Mily más hatást gyakorol a jelenlévőre egy lourdes-i gyertyás körmenet!

Dr Pataky Arnold.

Április 8-án nyílt meg
Kálmán és Kálmán

Egész éjjel francia és magyar konyha.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Erdélyi Borozója

Szolid és előzékeny kiszolgálás.

Kitűnő erdélyi

Fővárosi mintára,
pazar eleganciával
berendezve!

borkülönlegességek.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és uri divatcikkekben megérkeztek
REICHARD áruháza

Az országos gazdakongresszus szervezése.

A folyó évi május 6-8 napjain a székesfővárosi Vigadóban rendezendő IX. országos gazdakongresszus öt szakosztályra oszlvá tizenkét bizottságban fogja tanácskozásait folytatni.

Az ünnepies megnyitás május 6-án délelőtt 9 órakor lesz. A kongresszus elnöke gróf Károlyi Mihály, az OMGE elnöke. Diszelnökök: Darányi Ignác dr., Dessewffy Aurél gróf és Serényi Béla gróf m. kir. földmívelésügyi miniszter. Alnökök: Bámfly Ernő báró, Bujanovics Sándor, Keglevich Gábor gróf, Pallavicini Ede őrgróf, Sommsich Andor. Főtítkár: Rubinek Gyula, titkár Mutschbacher Emil dr. A kongresszus irodája május hó 4-ig bezárólag a Köztelek székházban, azután pedig a székesfővárosi Vigadóban működik.

A kongresszus keretében a következő szakosztályok és bizottságok működnek:

Közigazgatási és szakoktatásügyi bizottság, elnök Bernát István, előadó-jegyző Buday Barna. E szakosztálynak bizottságai a közigazgatási bizottsági elnök Osztrócnky Miklós, jegyzők Fedák István és De Pottere Brunó, a szakoktatási bizottság, elnök Pálffy Béla gróf, jegyzők Eber Ernő és Horváth Jenő.

Mezőgazdasági politikai és értékesítési szakosztály, elnök Zselénszki Róbert gróf, előadó jegyző Szilassy Zoltán. A mezőgazdasági politikai bizottság elnöke Bethlen István gróf, jegyzők Mészó Pál és Paikert Alajos, az értékesítési és hitelügyi bizottságban Széchenyi Emil gróf elnököl, a jegyzőkönnyvet Fabriczius Endre és Kajdacsy Endre írják.

As állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály elnöke Zichy Tivadár gróf, előadó jegyző Jeszenszky Pál. A szarvasmarha-tenyésztési bizottság elnöke Hoyos Miksa gróf, jegyző Serlőző Géza, a lótenyésztési bizottság elnöke Andrassy Sándor gróf, jegyző Gailhoffer István, a baromfitenyésztési bizottság elnöke Teleki Józsefné grófné, jegyző Winkler János.

A földmívelési és növénytermesztési szakosztály elnöki tisztét gróf Dessewffy Aurél tölti be, aki mellett a jegyzői tisztet Jeszenszky Pál végzi. A talajmívelési és növénytermesztési bizottság elnöke Almássy Imre gróf, jegyző Marton Andor. A magtenyésztési bizottság elnöke Tallián Béla, jegyző Zathureczky Károly, a bizottságban, mely az állati és növényi kárak ellen való védekezés módjait tárgyalja Kerpely Kálmán elnököl, a jegyzőkönnyvet vezetése Krajcsik Jenőre van bízva.

A mezőgazdasági, kereskedelmi, ipari és üzemi szakosztály Gaál Jenő elnöke alatt tanácskozik, ennek a szakosztálynak az előadó jegyzője Krolopp Hugó, a mezőgazdasági ipari és tarifügyi bizottságban Kossuthy Tamás elnököl, ki mellett a jegyzői tisztet Lukovich Alapár tölti be, az üzemi bizottság elnöke Darányi Béla, a jegyzői tollat Konkoly-Thege Sándor viszi.

A kongresszus célja a mezőgazdasági termelés fokozására, a gazdasági szaktudás fejlesztésére és mezőgazdasági terményeink értékesítésének szerzésére szükséges törvényhozási, kormányzati és társadalmi intézkedések széles keretben való megvitatása és ez alapon a közeljövőben megvalósítandó magyar agrár program kidolgozása.

Aki a kongresszuson részt óhajt venni, sziveskedjék a kongresszus titkárságánál jelentkezni a tíz korona tagsági díj egyidejűleg

való beküldésével Kedvezményes vasuti utazásra igényt tartó kongresszusi tagoknak a Máv. vasuti állomásairól Budapestre és vissza, személy és gyorsvonatokon egyaránt érvényes, a használt vonatonak megfelelő alacsonyabb kocsiosztályu jegy válására jogosító, névre szóló igazolványt küld a kongresszus titkársága, ha az illetők ebből igényeiket legkésőbb április hó 30-ig bejelentik és tagsági díjukat addig lefizetik.

Csend a politikában. Tegnap a miniszterelnök tanácskozást folytatott a fővárosban időző miniszter társaival és meglátogatta a még gyöngékedő, de már lábadozó Hieronymit és husvéti ünneplésre Hédevárra utazott. Csak rövid pihenőre. Már kedden újból jelentkezik Bécsben. A 25-én összehívó képviselőház először az indemnitást fogja tárgyalni.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Április 20. Városi közgyűlés.
Április 23. A kath. kör záróünnepélye este 6 órakor a főgimnáziumban.
Április 27. D. u. A Biharmegyei nőegylet évi közgyűlése.
Április 30. Erkel ünnepély a főgimnáziumban

Nagypéntek — Nagyszombat.

Mély gyászszal ülte meg tegnap a Megváltó halálának emlékét a kereszténység. A kellemetlen, hűvös, szeles idő dacára egész napon zsufova voltak a templomok ájtatos hivekkel. A székesegyházban Fetszer Antal felszentelt püspök tartotta a consecratio nélküli misét, dr. Lestyán Endre papnöveldei lelkiigazgató pedig szent beszédet tartott. — A váradi-olaszi plébánia templomban délelőtt Lopusny Gyula Szent József intézeti alkormányzó végezte a nagypénteki szertartásokat a Csernay Géza káplán prédikált; délután pedig Szilágyi József káplán tartotta a nagypénteki gyászbeszédet. A kellemetlen idő miatt a körmenet nem vont fel a Kálváriára. — A Szent László templomban dr. Vučkics Gyula esperes plébános végezte a csonka misét, Mártonfy Ernő káplán pedig prédikált. — A váradi velencei plébánia templomban Halász Gyula plébános mondott szent beszédet s végezte a nagypénteki szertartásokat. — A templomokban felállított szent sírokat nagy számmal látogatta az ájtatos közönség.

Ma, Nagyszombaton reggel az összes plébánia templomokban tűz-, husvéti gyergya- és keresztút-szentelés lesz, utánna pedig ünnepélyes szent mise, mely alatt megszólalnak a harangok.

Délután, illetve este a földmáadás magasztos ünnepélye a következő sorrendben megy végbe:

A *premontrei* rend templomában délután 3 órakor;
az *irgalmas-rend* templomában délután 4 órakor;
a *székesegyházban* este 6 órakor;
a *váradi velencei* templomban este 6 órakor;
a *kapucinusok* templomában este 6 órakor;
az *Orsolyazárda* templomában este fél 7 órakor;

a *Szent László* templomban este 7 órakor;
az *olaszi* plébánia templomban este fél 8 órakor.

A feltámadási szent szertartásokat a székesegyházban Fetszer Antal felsz. püspök; az olasz plébánia templomban Lopusny Gyula Szt. József intézeti alkormányzó, a Szent László templomban dr. Vučkics Gyula esperesplébános, Váradi-Velencén Halász Gyula plébános végzik. Kedvező időben a székesegyházból a Szent László templomból, valamint az olasz és velencei plébánia templomokból körmenet vonul ki.

*** Károly Ferenc József házassága.** Udvari körökben nyílt titok, hogy Károly Ferenc József főherceget, az elhunyt Ottó főherceg idősebbik fiát, a ki a trón várományosa, szeretnék megházasítani. Teljességgel alaptalan az a verzió, hogy az ifju főherceg számára Vilmos császár leányát, Viktória Lujza hercegnőt szemelték ki menyasszonynul. Tényleg van egy pozitív házassági terv, még pedig nem is ujkéletű. Már régen szövögetik a frigyét a bécsi és a bukaresti udvarok között. A kiszemelt mátká Ferdinánd román trónörökös bájos leánya, Erzsébet hercegnő, a ki 1894. október 11-én született, tehát most 16 éves. Mihelyt Erzsébet hercegnő betölti tizenhetedik évét, tehát ez ősszel, megtartják az eljegyzést.

*** Péter király Budapesten.** Péter szerb király májusban tiszteleg királyunknál, ki a megállapított időben Budapestem lesz és így Péter király a budai várakban fogja meglátogatni királyunkat.

*** A X. Katolikus Nagygyűlés határozatainak végrehajtása.** A kath. nagygyűlés Jalsovszky Géza segédlelkész javaslatára elhatározta, hogy a Kath. Népszövetség fejlesztése érdekében a lelkészkedő papság intenzív közreműködését szerzi meg. Ugyancsak a nagygyűlés határozta el Huszár Károly (sárvári) képviselő és Iselstóger Lajos segédlelkész indítványára a népmissiók minél hatályosabb működésének biztosítását. Az Országos Katolikus Szövetség a határozatok végrehajtásaként e tárgyakban felterjesztést intézett a püspöki karhoz és annak fejéhez a biboros hercegprímáshoz.

*** Előadás a hipnoziszról.** Igen érdekes előadást fog ma este 6 órakor tartani a kereskedelmi és iparkamara nagytermében dr. Hajós Lajos budapesti egyetemi tanár, ideggyógyorvos, a hipnoziszról és psichotelepathiáról. Dr. Hajós Budapestről egy hipnerica virilises beteget fog magával hozni, akin gyakorlatilag is bemutatja a hipnozist. A kiváló tanárnak előadásában dr. Reitzer László egyetemi tanársegéd fog segítségre lenni.

*** Apponyi gróf gyűjtése.** Apponyi Albert gróf amerikai utjáról hazatérőben egy féllábu magyar munkással, Dénes László szamoszegi (Szatmár megye) emberrel ismerkedett meg a hajón. A munkás elbeszélte, hogy amerikai bányában egy bányász-rencsétlenségnél vesztette el a féllábát. A társaság minden kárpótlás nélkül eibocátotta. Apponyi a hajón a munkás számára 144 koronát gyűjtött, ezt a brémai banknál deponálta. A bank most küldte meg a pézst Dénes László számára a mátiszállkai főbírónak.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér
:: Kishidőnél 9 éve vezetett ::

vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tu ságos házbéremelés miatt a Bémer-téri gyógyszerár mellé, a volt Hegedűs János-féle üzlet-helyiségbe helyeztem át.

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál

Nagyvárad, Bémer tér.

* **Meglopott pipatorium** *Keszthelyi* Zoltán vármegyei főjegyzőnek nagy és értékes pipagyűjteménye van. Az ezüst kupaku, művészi metszetű antik pipák, szépen sorba rakva állanak a főjegyző ebédlőjében elhelyezett pipatoriumon. Tegnap egy ismeretlen ember megszorította a vármegye derék főjegyzőjét, amennyiben legkedvesebb hat tájtékpipáját minden feltűnés nélkül elemelte. Keszthelyi a lopásról értesítette a rendőrséget, mely széleskörű nyomozást indított s így szinte biztosra vehető, hogy a szép pipákat kedvelő tolvaj csakhamar hurokra kerül és nem sok ideje lesz gyönyörködni az öblös pipákból égfelé szálló füstkarikákban.

* **Nyári menetrend a villamos vasuton** Alulírott üzemeltetőség ezúton értesíti a t. közönséget, hogy a villamos vasuti üzemünkben t. hó 16-ától a villamos kocsik a nyári menetrend szerint fognak közlekedni, vagyis a villamos kocsik a végállomásokból reggel 6 órakor indulnak ki, — az utolsó kocsik pedig este 10 órakor vonul be, a színházi kocsikkal azonban a rendes színházi menetrendet tartjuk fenn. A Szent-László-ér—Bányasori vonalon a kocsik a Bányasor vég állomásáig közlekednek. A Nagyváradi városi vasut üzemeltetőségé.

* **Miért terjed a járvány Vaskóh vidékén.** *Domján* Lajos a vaskóhi járásba kiküldött járványorvos terjedelmes panaszt küldött be a megyei főorvoshoz dr. Móricz Ernőhöz. A panasz szerint a vaskóhi járásban főleg Vaskóhszohodolon vörheny és kanyaró járvány egyre jobban terjed. Ennek pedig az az oka, hogy a községben a véd- és óvintézkedéseket, melyeket a járványorvos elrendelt, egyáltalán nem fogantatják. A betegeket kihurcolják, a községbe idegeneket engednek be, az előjáróság tagjai elnézik, hogy a járványban elhalt emberek három napig is temetetlenül fekszenek. A betegek mellé, illetve a fertőzött házak elé öröket egyáltalán nem állítanak. A temetéseknél megegyedik, hogy a hullákat nagy hatótorok mellett temessék el. Ily körülmények között a járványorvos panasa szerint semmi remény sincs, hogy az uralkodó járványt megszüntessék, vagy csak még a tovább terjedése is csökkentessék. A járványorvos kérte a főorvost, hogy hasson oda, miszerint a jelenlegi állapotok megszüntetése végett a legszigorubb eljárást indítsák meg. A főorvos az alispánhoz tett jelentést és kérte a legszigorubb intézkedéseket. Az alispán a vaskóhi főszolgabírót rendeletileg utasította, hogy a mulasztó előjárósági tagokkal szemben kérlelhetetlen szigorral járjon el. A csendőrséget pedig utasítsa, hogy a rend és a kiadott intézkedések fogantatásának ellenőrzésénél föltétlenül működjenek közre. *Tempeleán* Dezső szolgabíró tegnap tett jelentést a rendeletre. E szerint a csendőrség már tett egy ízben feljelentést a vaskóhszohodoli bíró ellen és akkor 10 korona pénzbírságra ítélte, most ez újabb jelentésre 20 korona pénzbírsággal sújtotta és egyidejűleg elrendelte ellene a fegyelmi vizsgálatot. A főszolgabíró a községbe öröket fogadott s szervezte a járványöröket, kiknek feladatuk a betegek felkutatása és a rendeletek fogantatásának ellenőrzése. A rendelet vétele után a kihágást elkövetők ellen a legszigorubb fog eljárni a főszolgabíró.

* **Még koporsónk helye sem a miénk.** A munkások ügye mind égetőbb kérdése lesz a vármegyének. Tegnap a bel- és földmívelésügyi miniszterektől jött le két bihar-

megyei községnek munkásházák iránti kérelme. Az egyik kérelmet *Bihardiószeg* s a másikat *Zsadány* község munkásai adták be. Érdekes, hogy Zsadány községéből beérkezett kérelmet a jegyző nem akarta megírni s így a munkások maguk írták meg. E kérelemben a munkások a költővel szólva hangoztatják, hogy ebben az országban még annyi földet se mondhat magának az ember, amennyiben a koporsója elfér. A diószegiei kérvénynek indoka sem érdektelen amennyiben a kérelmezők azt hangoztatják, hogy ott a házigazdák már annyira mentek a stájerolásban, hogy a munkás képtelen lakást kapni. A zsadányiak 60 és a bihardiószegiei 100 munkásházat kérnek. A földmívelésügyi és a belügyminiszterek most azzal küldték le a két kérvényt, hogy annak idején a vármegye intézze el azokat az általános munkásházák építése keretében. Ilyen már egy egész halmaz van a vármegyén. A megye meg is tette a magiét, annak idején rendkívüli közgyűlésen foglalkozott ezzel a dologgal, meghatározta az építési költségek alapjait is és elkészítve felküldte a miniszterhez. Annak pedig épen két éve. Azóta pihen az ügy, mert nincs a kormányzat pénze.

* **Műbutorgyár részvénytársaság Nagyváradon** Közérdekű műipari részvénytársaság van alakulóban Nagyváradon, ahol utóbbi időben az ipari vállalkozás iránt is megéledt a kedv, ami igen helyén való dolog. *Büchler Márton* régi jó hírű műbutorgyára, mely pár éve tűzvész áldozata lett, butor és tőrügár részvénytársasággá alakul át. Az alapítók dr. *Demetrovics Elek*, az Agrár takarékpénztár vezérigazgatója, dr. *Perczel Adolf* ügyvéd, a Nagyváradai hitelbank igazgatója és ügyésze: *Boldog László* mezőtelegi bankigazgató, *Guttman József*, valamint a cég jelenlegi tulajdonosa: *Büchler Márton*. A vállalat részvénytőkéje 150 000 korona lesz és a társaság legközelebb megírja alakuló közgyűlését.

* **Szobrot nekik!** A »Népszava« a szociálisták hivatalos közlönye tegnapi számában érdekes bepillantást enged a szakszervezetek pénzügyi ügyeibe. A világ legnagyobb munkásszakszervezetéről, a németországi vas- és fémmunkások szövetségének 1910. évi működéséről írva, talán akaratlanul, talán tudatlanságból a következőket közli:

»A munkásmozgalom vezetőit aljas, hazug módon rágalmozók uton-utófélen hirdetik, hogy a munkásság autonóm szerveiben a pénzügyi kezelés terén napirenden vannak a visszaélések. A buta rágalmozók fényes cáfolatául a jelentős felsorolja, hogy a 13 millió márkás — többnyire filléres tételekből álló — költségvetéssel dolgozó német vasmunkások-szövetségben egy év alatt összesen csak 1200 márká erejéig károsították meg a szervezetet. Ez a körülmény kétségtelen jele az öntudatos munkások adminisztrációs képességeinek, másrészt a vagyontalan, szegény, de szervezetéhez hű munkás példátlan becsületességének.«

Igazán »becsületesek« voltak a németországi elvtársak; — »csak« 1200 márkát loptak el a munkások keservesen összehordott filléreiből! Bizony nálunk nem ilyen szűkkeblűek a munkásvezér urak. Igaza van a »Népszava«-nak, ez »példátlan becsületesség« a szociálistáktól. Kicsire nem nézünk! Ez a fő. Ennyi becsületességet nem vártunk a *Jakab* uraktól. Szobrot nekik, megérdemlik! Így legalább látni fogja a hálás utókor, hogy milyenek voltak 1910-ben a szociálista becsületesség szimbólumai.

* **A hajduböszörményi gyilkosság.** A múlt szombaton eddig ismeretlen tettesek megölték és kirabolták *Zolnay* András földbir-

tokost. *Sütő* András kőművesfiu azt vallotta, hogy a kocsis és szolgáló voltak a tettesek. Tudták azt, hogy *Zolnay* az előző napon sok téglát és sertést adott el és a pénzt magánál tartotta. A rendőrség letartóztatta a kocsist és a szolgálót. Ma reggel *Sütő* András jelentkezett a vizsgálóbírónál és visszavonta vallomását. Azt mondotta, hogy ő semmi adatot sem tud a kocsis és a szolgáló ellen. A rendőrség a két gyanúsítottat ma a debreceni ügyészségre kísérte, ahol vizsgálati fogságban tartják őket, de tovább nyomoznak, mert a csendőrök állítólag másban sejtik a gyilkost.

* **A Félix-fürdő vendégei.** A kellemetlen időjárás nem nagyon kedvez ugyan a fürdőzésnek, de azért a gyógyulást keresők nagy számmal keresik fel a kitűnő gyógyhatású Félix-fürdőt. Amint egész télen, úgy most is nagy számmal vannak a fürdő vendégek és pedig nemcsak Nagyváradról, hanem az ország távolabbi vidékeiről is, ami eléggé bizonyítja a pompás gyógyfürdő nagy hírnevét. Jelenleg a következő fürdővendégek időznek a Félix-fürdőben:

Dr. *Bíró* Lajos gyógyszerész és családja *Budafok*, *Csumpe* *Demeterné* körjegyző neje *Dombrovia*, özv. *Batáry* *Imréné* magánorvos *Debrecen*, *Forschner* *Jakab* keresk. *Arad*, *Szilágyi* *Miklós* építész *Nyiregyháza*, *Szakács* *Gyula* iparos *Kolozsvár*, özv. *Némethy* *Péterné*, özv. *Vadász* *Károlyné* földbirtokos *Turkeve*, *Din* *Sándor* magánorvos *Kolozsvár*, *Hetey* *László* ügyvéd *H. Szoboszló*, *Szűgyi* *József* tanító *Békés*, *Böhm* *Gyula* keresk. *B-Csaba*, özv. *Hankl* *Emilné* háztulajdonos *Debrecen*, *Suhajda* *Antalné*, *Szemes* *Lászlóné* *Szatmár*, *Ujházi* *Imréné* magánorvos *Arad*, *Ligeti* *Andorné* áll. orvos neje *Bál*, *Albert* *Balázs* földbirtokos *Csikszere*, *Marienthál* *Richárd* mérnök *Budapest*, *Siemann* *Endre* gyárigazgató *Budapest*.

* **Késelő kocsisok.** Tegnap reggel 7 óra után, a vasuti állomás előtt *Kuk* *Miklós* és *Kuk* *János* kocsisok nekijáztattak *Stern* *Ede* szállító kocsijának. *Stern* kocsisai, *Szerző* *Gyula* és *Pásztor* *Zsigmond* nem hagyták szó nélkül az össztűközést és így a szóváltásból csakhamar parázs verekedés lett. *Stern* kocsisai erősebbek voltak, mint a *Kuk* testvérek s így alaposan helybenhagyták őket. De mivel a kocsisok nem tartják semminek sem a véremlékű verekedést, *Pásztor* *Zsigmond* is, — mikor már leverték kollegáikat, — kést rántott és azzal *Kuk* *Jánost* hátba szurta. A *Kuk* testvéreket a mentők a biharmegyei közpórházba szállították, *Pásztor* *Zsigmondot* és *Szerző* *Gyulát* pedig a rendőrség letartóztatta.

* **Ünnepi pecsenyét lopott.** Kellemetlen látogató járt tegnap éjjel *Erős* *Sándor*, *Harangi* *András* és *Nagy* *Gábor* Nilgesz-telepi lakosok udvarában. A látogatás eredménye az volt, hogy *Erős* *Sándortól* 2 tyukot és 1 jércét, *Harangi* *Andrástól* 10 tyukot, 1 kakast, *Nagy* *Gábertól* 2 kakast, 1 tyukot vitt el az ismeretlen tettes. A rendőrség a baromfi tolvajok kézrekerítése iránt intézkedett.

* **Haverdáék husvétja.** Most, hogy közeledik a husvét, a kereszténység nagy ünnepe, a rákoskeresztúri szomorú házban, a gyűjtőfogházban is ünnepelnek a rabok. Ilyenkor jobb kosztot kapnak, hozzátartozóik is küldhetnek nekik valami kis ajándékot és a fogház igazgatósága egyes kisebb kérésüket is teljesíti.

Haverda *Mária*, amióta tudja, hogy sóván nem változtat, rettenetesen megárt. Folytonosan imádkozik és sir a rabasszony, aki most már dolgozni sem akar, mint azelőtt. Nője legnagyobb részét a cellájában ölti és még a sétatáráját sem akarja igénybevenni. Tegnap a szomorú asszony jelentkezett a bír-

fontelügyelőnél és azt a kívánságát fejezte ki, hogy gyógni akar. Kívánságát természetesen teljesítették.

Jánosy Aladár erősen tanul még mindig a börtönben. Ott nagy öröm érte, a volt feleségétől kapott egy kis csomagot, amelyben különféle ételek voltak. Az elvetemült gyilkost rendkívül meglepettette volt feleségének küldeménye s mikor tudomására juttatták ezt, így kiáltott fel:

— Istenem, Istenem és ezt az asszonyt hagytam és ott Hivarda Máriaé-t! Jánosy különben nagyon engedelmis, jóviseletű rab.

Vojtha Antalról sem feledkeztek meg hozzátartozói a husvétii ünnep alkalmából. O két helyről is kapott ajándékot, a feleségétől és az édesanyjától. A felesége különben hosszabb levelet is írt neki, amelyben jó tanácsokat ad neki és biztosítja arról, hogy a történetek dacára sem hagyja el. Vojtha különben a legakaratosabb a három híres rab közül, de azért vele sincs sok baja a fogház igazgatóságának.

* **Rendőri hírek.** Virág Ilona bejelentette, hogy a Kispiac-téren ismeretlen tettes kézitáskáját kevés tartalommal, kezéből kivette. — Találtak egy függőlámpát, igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen, I. em., 7. számú szobában.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és Smyerna ujdonságaimra felhívom figyelmüket. Okvetlen nézzék meg. ::

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

x Néhai főtisztelendő **Makutz Ernő** theol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* kiárusítom. Benkő Artur könyvkereskedő Rákóczi-ut 10.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves
Nagyvárad, Bémer-tér 293. sz.

Brillians ékszerek, aranyárak, ezüst dísz tárgyak és evőeszközök valamint zsebórák nagyraktára.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löporvosa. Telefon 269.

Double-kelme

ujdonságok

FLEGMAN

cégnél, Bémer-tér.

128

x **Hegyiborok!** Kiváló minőségű fehér és piros hegyiborok, a legolcsóbb árban. Valódi, legjobb minőségű *gyógy cognac* és kisüsti *barack cognac*, ugyiszintén a no nabb *gyümölcs pálinkák*, a legolcsóbb árban kaphatók. *Mertz Nándor* csemegé és borkereskedésében, Kározs utca. Telefon 448. szám.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
: : csarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :

ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy **a tavaszi és nyári szöveteim** megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyiszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

x **Stern a villamos** a javított dr. Just Wolfram égőket (hisz már más nem is létezik) 20 gyertyától 50 gyertyáig szombat esti fél 7 órától vasárnap délelőtt 10 óráig Korona 250 ért árusítja, nagyobb vételnél engedmény. Elvállal szakmájához tartozó mindennemű villamos világítási, villamos jelző csengő, telefon és villámhárító munkákat a legolcsóbb áron. Bémer-tér. Telefon 556. B

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap délután: Karenin Anna, este Cigányszerelem. (Bérlatszűnet.)

Hétfő délután: János vitéz, este Magdolna (Rákosi Jenő népdramája.) (Bérlatszűnet.)

Kedd: Sárga liliom.

Szerda: Babuska. (Előszór.)

Csütörtök délután ifjúsági előadásul Romeo és Julia, este: Babuska.

Péntek: Babuska.

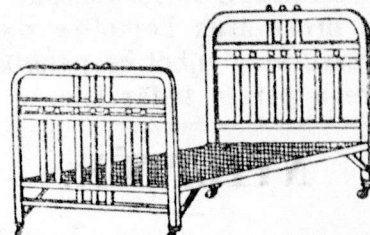
Szombat: Magdolna. (Rákosi Jenő népdramája.)

Vasárnap délután: Hercegnisasszony, este: Babuska.

A husvétii előadások. Husvét két napján négy előadás lesz a színházban. Vasárnap délután Karenin Anna, a Tolsztoj regényéből írt nagyszerű dráma kerül színre E. Kovács Mariskával a címszerepben, este s Cigányszerelem a premiér előadás pompás szereposztásával. Hétfőn délután a János vitéz újítja föl, este Rákosi Jenő népdramáját, a Magdolnát, a két főszerepben E. Kovács Mariskával és Polgár Mariskával. A Cigányszerelem és a Magdolna bérlatszűnetes előadások lesznek, a Magdolna hétfő esti előadására azonban a bérlők jegyeit a pénztár szombaton délutánig főtartja.

Babuska. A jövő hét fő színházi eseménye a Babuska premierje lesz. Erre készült mo t a színház énekes ensemblesje Leövey rendező és Kovács N. karmester vezénylete alatt. Fall Leónak ez a gyönyörűen megkomponált operet je tudvalevőleg nemcsak rendkívüli mód érdekes és színes muzsikával, hanem a modern operetknél oly ritka jó, ötletes, fordulatos és elegáns librettóval is ígérkezik. Nem csoda, a librettót Stein, a legjobb német színpadi rutinier, Fiers és Caillovet, a világhírű francia társasírócég témájából írta. A Babuska főszerepében Károlyi Leona, Zsigmond Anna, T. Pogány Janka, Leövey Leó, Hunyadi József, Kabos Gyula és Gózon Gyula pompás új alakításokat mutatnak be.

Vas és rezbutor



gyári rakitári

Szekrényág 3 matraccal 19 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

TÁVIRATOK.

Magyar parlament Rómában.

Róma, ápr. 14.

(Saját tud.) A magyar parlament tagjai ma Róma több nevezetességeit megtekintették. A képviselők fogadtatása nem csak politikai körökben, de a társadalom előkelő rétegeiben is meleg rokonszenvvel találkozott.

Egy község lángokban.

Budapest, ápr. 14.

(Saját tud.) [Somogyvármegyei] Vizár községben ma tűz ütött ki és pár perc alatt 20 ház állott lángokban. A kedvező szél folytán alig rövid fél óra alatt a fél község lángokban állott. A község még ég.

A marokkói helyzet.

London, április 14.

A Times egy tengeri táviratot közöl, mely a következőket mondja: Mig a francia hatóságok és a többi európaiak azon igyekeznek, hogy a bennszülötteket a spanyolok Centában nagyon vigyázat-

lan magatartást tanusítanak, annyira, hogy a marokkóiak abban a meggyőződésben élnek, hogy a marokkóiak ürgyet keresnek a fegyveres beavatkozásra

Pusztító vihar

Newyork, április 14.

A kanzasi és oklahomai viharok óriási károkat okoztak. A halottak és súlyos sebesültek száma százakra megy.

Lemészárolt görögök.

Páris, április 14.

Az »Echo de Paris« hirt kapott Athénből, hogy a macedóniai török lakosság szörnyű bosszura határozta el magát azok ellen a görögök ellen, akik a lázadó albánokat pénzzel támogatják. Titkos szövetségek alakultak a törökök közt, amelyek vérbosszút esküdtek az áruló görögöknek. Tegnap állítólag Floriában a török megtorló-szövetség tagjai behatoltak egyes dúsgazdag görögök házába és egész családjaikkal kiirtották azokat, a kikerült, hogy az albánokkal tartanak.

Forrongás Dél-Perzsiában.

Pétervár, ápril 14.

Dél-Perzsiában forrongásokat jelentenek. Az orosz áruk bojkottja megkezdődött. Oroszország újból csapaterősítéseket tolt előre a perzsa határ felé.

NYILTTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

OLESO

gyári árban

REISZ butorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

Dr Kovács Bertalan
gyermekorvos.

Rendel: 2—3-ig.
Szilágyi Dezső-utca 9.

Telefon szám 548.

F O G A K.

Ép gyökerek bennbasyásával művészikivitelben szápadlás nélkül is készít **kitűnő hirt** **nevű**

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

Uj férfi szabó üzlet!

Van szerencsém az igen tisztelt eddigi megrendelőimnek és a közönség tudomására hozni, hogy tanulmányutamból hazatérve, üzletemet **Lévai palotába**, (Körös-oldal) **áthelyeztem**. Tanulmányutamból kifolyólag a legkényesebb igényeket is pontosan ki fogom elégíteni. Tavaszi újdonságaimat személyesen a legújabb divatelmékből választottam ki, melyek már raktáron is vannak. Nagybecsű pártfogást kér

FISCHER,

uriszabó.

Lévay palota. Körös-oldal.

Telefon: 951. 219

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Irtá: Hjalmai Knuth.

Fordította: Vörös József. 43

A nap, a fény, a tenger sós lehellete, a vidám, lánymunka megteremtett s eremben prazegni kezdett a vér. Hirtelen eszembe jutott, hogy talán most irhatnék egy pár jelene tet. Kivettem a papirosokat.

A szerzetesnek kellett volna beszélnie, nagy erővel, iszonytató türelmetlenséggel kellett beszélnie, de nem tudtam a szájába adni azt, amit akartam.

Ott hagytam hát a szerzetest s a bíró beszédét akartam kidolgozni, azt a beszédet, melyet a templomot megszenteltetésű leányhoz intéz; ebből is csak egy fél oldalt tudtam írni. Szavamban nem volt még a kellő hangulat. A matrózok éneke, a láncok zörgése, a kürtök bugása ahogy sem illett középkori hangulatomhoz, ehhez a borongó, szürke fátyolhoz, melynek pedig ködként kellett volna megfűkűdnie darabomat. Zs-bre tettem tehát papírjaimat s mentem.

Csak szállásom volna! Gondolkodtam, de ennek a nagy városnak egyetlen egy zugocskája sem jutott eszembe.

Nem marad más hátra, — gondoltam — visszamegy a szobába. Tiltakoztam e gondolat ellen, azt mondtam, hogy az ilyesmi nem járja s mégis egyre közeledtem a tiltott helyhez.

Szégyen, gyaázat, botrányos kislelkőség — mondtam magamban; de nem használt semmit.

Be kellett látnom, hogy én vagyok a világ legnyomorultabb teremtménye, akiből minden becsületérzés, minden büszkeség, minden önértzet kivészett! Es mentem.

Megálltam. Legyen akárhogyan, de meg kell kísérletem. Hisz csakélység az egész! Először is csak egy pár órától van szó, másodsor pedig soha életemben többé be nem lép-kebbe a házba. Beléptem. Már az udvar göröngyökön mentem, de még mindig haboztam s kis hirt volt, hogy vissza nem fordultam. Összeharaptam a fogamat. Na, csak nem kell most okoskodni! A legrosszabb esetben azt mondom, hogy bucsuzni jöttem s rendezni akarom az adósságaimat. Kinyitottam az előszoba ajtaját.

Megálltam. Két lépésnyire tőlem kabát nélkül kalap nélkül állt a gazda s a kulcslyukon halgatózott. A kezével intett, hogy csendesebben lépjek s újra benézett a kulcslyukon. Aztán nevetett.

Az ablakhoz mentem, leültem, elővettem írásaimat s minden alkalmatlan benyomást le akartam rázni magamról. A bíró beszédének közepéig értem:

Ujra átfutottam a kéziratot; talán mégis talállok benne használható? Kétségtelen eltűnik nagyszerű helyeket, nagyfontosságú, irodalmi becsű helyeket talállok benne. Ujra erőt vesz rajtam az a szédítő törekvés, hogy nagyszerű drámát írjak.

Felaláltam s anélkül, hogy a gazda intetésére ügyeltem volna, az előszobába mentem. Azután a második emeletig meg sem álltam s régi szobámba léptem. A kormányos nem volt itt, mi sem aadályozott tehát abban, hogy idefele maradjak. N m is nyulok a dolgaihoz, még az asztal mellé sem ülök, ide az ajtó mögé telepszem. Sietve veszem elő elő a papirosokat.

Egy pár percig nagyszerűen megy minden. Csekégy percdűnek a sorok a gyorsan írok. Egyik iv a másik után készül el, hangosan mondom a mondatokat s boldog vagyok. Csak a saját boldogságom hangját hallom. Eszembe jut, hogy egy h lyen a templom hangjait meg fogom csöndíteni. Ez felséges lesz.

E percben lépteket hallok a lépcsőn. Összerezzenek, újdonság áll a tagjaimba, megreméltem, össztörve, éhségtől bágyadtan ülök a helyemen, az írónt kezemben tartom s figyelek, de egy betűt sem tudok már írni. Az ajtó nyílik s az asszony meg a kormányos lép be rajta.

— Még annyi időm sincs, hogy bocsánatot kérjek, már rik csol az asszony.

— No, Isten ucsese, ez már megint itt van!

— Bocsánat — mondtam s tán még egyebet is szólok, ha az asszony ki nem nyitja az ajtót s rám nem kiált:

— Ha most ki nem kotródik innen, hát rendőrért kiáltok.

Felaláltam.

— Csak el akartam bucsuzni — mormogtam — s várnom kellett magára. Nem nyultam semmihez, csak itt ültem a széken . . .

— Nem tesz semmit — mondja a kormányos. — Nem tesz, ha mondom. Hagyja békeben.

Amint lefelé mentem a lépcsőn, hirtelen olyan düh szállt meg, hogy nem szántam volna felülkúzni ezt az idomtalan, durva asszonyt; egy percig csendesen viselkedtem s azon gondolkodtam, hogy milyen gorombaságot vágnak a fejéhez.

De még jókor megdöntöttem a dolgot s hallgattam. Az asszony nyomon követett s minden szavával fokozta dühömet.

Az udvarra értünk, lassan mentem s még mindig azon gondolkodtam, hogy nekimenjek-e ennek az asszonynak. E pillanatban olyan rettenetes düh szállt meg, hogy önkénytelenül is arra a vértécsára gondoltam, mely menten elterülne itt, ha hason rugnám ezt az asszonyt.

(Folyt köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA

KÖZGAZDASÁG.

Irtassuk a mezei pocokat. A földművelésügyi miniszterium körrendeletileg felhívta a törvényhatóságok figyelmét a mezei pocok és mezei egerek pusztítására, miután félni lehet attól, hogy az áttelelt állatok ismét elszaporodnak s ezáltal helyrehozhatatlan nagy károkat okoznak. A gazdaközönség tájékoztatása céljából mezei pocok irtására vonatkozólag a rendelkezés a következőket közli: A mezei pocok irtása végett tanácsos, hogy azokat a gazdák már most, amikor csekély számban fordulnak elő s még csak kezdenek szaporodni földjükön akár kiöntéssel, egér fogókkal, vagy fertőzött helyek (szőlőskertek, szalmakazlak helyei) akár pedig foszfor pirulák alkalmazásával irtassák. Ez utóbbi természetesen csak ott engedhető meg, ahol ember vagy hasznos állatok élete nincs veszélyeztetve s akkor is figyelembe veendő a mérge alkalmazására vonatkozó a belügy- és földművelésügyi miniszteriumi rendeletek.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	822.25
Oszttrák hitelrészvény	— —	650.—
Jelzálogbank	— —	480.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	567.—
Oszttrák államvasut részvény	— —	756.—
Közúti vasut	— —	754.—
Rimamurányi vasmű	— —	690.—
Beocsini cement	— —	835.—
Városi vasut	— —	402.25

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVARAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szálítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.



NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
BÉMER-TÉR, (BAZAR-LEPULET.)

BENRAD ALBERT, Fekete Sas

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy sikerült a Pilseni Ősforrás sör, a Pilseni Polgári Sörfőzde kiváló termékének, ugyisintén a világhírű müncheni »Paulaner és Salvator« sör elárúsítását megszerezni.

Souterrain helyiségben építettem egy amerikai rendszerű megtekintésre érdemes sörbütöt, hogy a sör mindenkor egyenlő hőfoku legyen. Nem kímélve sem költséget, sem fáradságot, oda-töreksem, hogy állandóan a közvetlen Pilsenből érkezett legjobb minőségű, naponta többször frissen csapolt sört adhassak tiszteit vendégeimnek.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve maradok Kiváló tisztelettel

Benrad Albert,

a Fekete Sas étterem tulajdonosa.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy Pilseni Ősforrás sörtünk a Pilseni Polgári Sörfőzde közkedvelt gyártmányának árusításával kizárólag Benrad Albert urat bíztuk meg.

A sör közvetlen a pilseni serfőzdeknél szállítatik.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve vagyunk

Kiváló tisztelettel

MEZEY és TÁRSA

a Pilseni Polgári Serfőzde és a müncheni Paulaner Serfőzde R.-i. Salvatorsörgyár magyarországi vezérképviselte.

éttermei és pilseni sörcsarnoka Nagyvárad.



Husvételi illatszerek

a legolcsóbban és legnagyobb választékban az

Illatszer Királynál

Rákóczi-ut, Weiszlovits-ház,

szereshetők be:

Figyeljen az árakra!

1 üveg Pármai ibolya illat	50 kr.
1 » Francia » «	1.— »
1 « Gyöngyvirág «	50 »
1 » Francia gyöngyvirág	1.— »
1 » Spanyol orgona	50 »
1 « Francia orgona	1.— »
1 » Keleti rózsa	50 »
1 » Török rózsa	1.— »

Minden más illatban 30 krajcártól feljebb.

1 üveg francia brillantin	15 kr.
1 » Vera Violetta »	22 »
1 » » » nagy	35 »
1 doboz Francia ibolya szappan	50 »
1 » » rózsa szappan	50 »
1 » Legf. francia ibolya szap.	1.— »
1 rud rózsa glicerin szappan	20 »
1 » ibolya » »	23 »
1 drb Kielhauser Speick »	28 »

Minden más létező szappan a legolcsóbb árban.

1 doboz Leickner Fettpuder	38 kr.
1 » amerikai Porcellán puder	1.20 »
1 » eredeti francia puder	80 »

Minden más létező puderek a legolcsóbb árban.

1 üveg Bay Rum	35 kr.
1 » Eau de Chinin	60 »
1 Férfi fésű	15 »
1 Bajuszkötő	15 krtól
1 Duple bajuszkéfe	20 kr.

Óriási választék díszfésűkben és hajtűkben.

1 drb francia fogkefe	10 krtól
1 üveg francia szájviz	25 kr.
1 » Odol	74 »

Illatszerek kimérve a legmodernebb Odenrök.

Győződjön meg személyesen az árakról.

Nincs kényszer vásárlás!



3-4 középkisolat

végzett fiu

nyomdász tanulóknak

a „Szent László“-

nyomdában

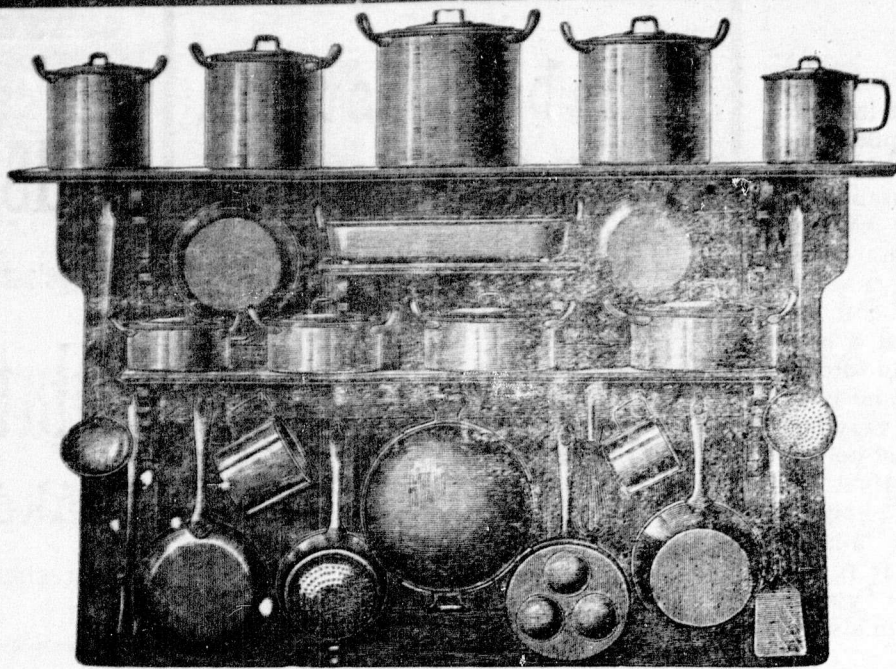
felvétetik.



TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

**Tavaszi ujdonságok**

Vasbutorok u. m.:
szekrényágy
3 matraccal

K 19.50.

Gyermekágyak

K 26-tól.**A Z I G A Z,**

hogy sehol sem lehet oly kelle-
— mesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb
fajborok. Abonánsok polgári árban
megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
„NEMZETI“
szálloda, vendéglő és kávéház bérője.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Etvállal minden szakmájába vágó
munkát, u. m.: matt és fényezett
szobaberendezések, konyhabutorok
készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok ál-
landók 5^o/₁₀₀-os kamatoztatásra, továbbá
folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és

iparosok részére és foglalkozik minden-
nemű bankszerű beszedésekkel (incassó)
olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, termé-
nyekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös
törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-
sit házakra és földbirtokokra. 16B

Biharmegyei =
takarékpénztár
zálogháza =
= e hó 26-án =

árverést

tart. Kéretnek a t felek
zálogjegyeik
rendezésére.

280

MEZEY JÁNOS és TSA cég

Telefon 249.

Szent László-tér.

Telefon 249.

Ajánlja idény cikkeit

Bőjtre Friss Tea-vajat ¼ klgr. **45 kr.** Székely tömlő-
turót, mindennemű csemege sajtokat, olajban, sósvízben
pacolt halakat, ét-olaj, hazai és déli gyümölcsök.

Husvetra Prágai és Kassai Sódart cukortojások, legkitű-
nőbb fűszer és különleges faj kávét

Bel- és külföldi cognac, pezsgők, likörök asztali és csemege borok.

Friss töltésű ásvány és gyógyvizek.**MAUTNER-fele gazdasági vetem ny és virágmagvak.**

Tisztelettel

MEZEY JÁNOS és TÁRSA.